

6.7.2024 7. helluntain jälkeisen viikon lauantai

Päivän epistola

”Jumalan armahtavaan laupeuteen vedoten kehotan teitä, veljet: Antakaa koko elämänne pyhäksi ja eläväksi, Jumalalle mieluisaksi uhriksi. Näin te palvelette Jumalaa järjestillisellä tavalla. Älkää mukautuko tämän maailman menoon, vaan muuttukaa, uudistukaa mieleltänne, niin että osaatte arvioida, mikä on Jumalan tahto, mikä on hyvää, hänen mielensä mukaista ja täydellistä. Sen armon perusteella, joka minulle on annettu, sanon teille jokaiselle: älkää ajatelko itsestänne liikoja, enempää kuin on aihetta ajatella, vaan pitäkää ajatuksenne kohtuuden rajoissa, kukin sen uskon määrän mukaan, jonka Jumala on hänelle antanut.” (Room. 12: 1 – 3)

”Jumalan armahtavaan laupeuteen vedoten” paljastaa, että Jumalan armo vaikuttaa maailmassa (esim. Room. 11: 30 – 32). Nyt Paavali auktoriteetin omaavana apostolia ”kehottaa” kirjeen lukijoita tai kuulijoita. ”Antakaa koko elämänne” tarkoittaa aktiivista toimimista, ei vain itsensä laittamista johonkin paikkaan. Alkukielessä ja myös vanhassa suomennoksessa kehoitetaan antamaan koko ruumis, tällöin yhteys eläinuhreihin tulee selväksi. ”Eläväksi, Jumalalle mieluisaksi uhriksi”: Paavali vertaa toimintaa niihin eläinuhreihin, joita juutalaiset tai pakanat uhrasivat. Mutta tämä uhri ei ole kuollut, vaan elävä. Jumalaa palvelee ”järjellisellä tavalla”. Paavali vertaa tässä itsensä uhraamista Jumalan palvelemiseen tai jumalanpalvelukseen.

”Älkää mukautuko tämän maailman menoon” kertoo kahdesta maailmasta tai kahdesta ajasta, taustalla on juutalainen ja myös kristittyjen omaksuma ajattelu maailmasta, joka on tässä ja nyt, sekä tulevasta maailmasta ja sen ajasta. Paavalin ajattelussa uusi aika on jo käsillä. Sen takia huomion tulee kiinnittyä tulevaan ja toimintaa ohjaa tuleva aika. Ihminen on tavallaan kahden maailman välissä, elää vielä tässä maailmassa mutta tulevaa maailmaa valmistuen. Nykyinen maailma on Paavalin mukaan katoamassa (1. Kor. 7: 31). ”Muuttukaa” tarkoittaa ihmisen sisäistä prosessia, johon vaikuttaa Jumalan Henki (2. Kor. 3: 18).

Oman elämän antaminen uhriksi sisältää nöyryyden ja anteliaisuuden. Se edellyttää annettujen hengellisten lahjojen käyttämistä. Mutta niiden merkitystä ei saa yliarvioida. Paavali oli saanut armon ylösnousseelta Kristukselta toimia pakanoiden apostolina. ”Sen uskon määrän mukaan, jonka Jumala on hänelle antanut” ei tarkoita karismaattista uskoa, vaan sitä uskoa, mikä ihmisellä on Kristukseen. Ihminen ei saa kuvitella itsestään liikoja, vaan tiedostaa oman uskonsa taso.

Päivän evankeliumi

”Joka rakastaa isäänsä tai äitiänsä enemmän kuin minua, ei kelpaa minulle, eikä se, joka rakastaa poikaansa tai tyttärensä enemmän kuin minua, kelpaa minulle. Joka ei ota ristiään ja seuraa minua, se ei kelpaa minulle. Joka varjelee elämäänsä, kadottaa sen, mutta joka elämänsä minun tähteni kadottaa, on sen löytävä. ”Joka ottaa vastaan teidät, ottaa vastaan minut, ja joka ottaa minut vastaan, ottaa vastaan sen, joka on minut lähettänyt. Joka ottaa profeetan vastaan siksi, että tämä on profeetta, saa profeetan palkan, ja joka ottaa vanhurskaan vastaan siksi, että tämä on vanhurskas, saa vanhurskaalle kuuluvan palkan. Ja joka antaa yhdellekään näistä vähäisistä maljallisen raikasta vettä vain siksi, että tämä on opetuslapsi – totisesti: hän ei jää palkkaansa vaille.” Annettuaan kaikki nämä ohjeet kahdelletoista opetuslapselleen Jeesus lähti muihin sen seudun kaupunkeihin opettamaan ja julistamaan.” (Matt. 10: 37 – 11:2)

Tätä tekstiä edeltävä evankeliumiteksti luettiin 3. helluntain jälkeisen viikon perjantaina, silloin luettiin myös tämänpäiväisen tekstimme viimeinen jae.

”Joka rakastaa isäänsä tai äitiänsä enemmän kuin minua” aloittaa tekstiosuuden, mikä löytyy myös muualta evankeliumeista lukuisista eri kohdista (Matt. 16: 24 – 25, 19: 29, Mark. 8: 34 – 35, 10: 29 – 30, Luuk. 14: 26 – 27). Alkuperäisteksti on Markukselta ja Q -lähteestä. Jeesuksen kutsu radikaaliin olemiseen opetuslapsena on todellinen.

Luukkaan evankeliumissa sanotaan: ”ei ole valmis luopumaan isästään ja äidistään” (Luuk. 14: 26) on vanhemman suomennoksen mukaan: ”eikä vihaa isäänsä ja äitiänsä”. Vanhempi käänös on alkuperäisempi muodoltaan kuin nykykäännös. Luukkaan käyttämä sana vihata on seemiläinen idiomi, jota ei tässä yhteydessä tule ymmärtää kirjaimellisesti. Matteus on sen evankeliumissaan muovannut jo paremmin ymmärrettäväksi ”joka rakastaa enemmän”. Samoin nykysuomennos on Luukkaan evankeliumissa hävittänyt idiomin ja puhuu ”luopumisesta”.

Seuraava kohta, missä eri evankelistat kirjoittavat hieman eri tavalla, ovat ne perheenjäsenet, joista on luovuttava. Matteus mainitsee isän, äidin, pojan ja tyttären. Markuksella on talo ja pellot, isä, äiti, lapset, veljet ja sisaret, Luukkaalla isä, äiti, vaimo, lapset, veljet ja sisaret, ja: oma elämä. Kun Luukkaalla on maininta vaimosta, niin jotkut tutkijat pitävät häntä uskollisempana Q -lähteelle. Tiedämme myös, että Matteus lieventää Q -lähteen tekstiä. Kyse ei ole siitä, että perhettä vihattaisiin tai että opetuslasten olisi pakko elää selibaatissa. Apostoli Paavali myös mahdollisesti vihjaisi siitä, että Pietarilla olisi lähetystyössä mukanaan vaimonsa. Teksti ei opeta vihaamaan perhettään. Sen

muoto on ymmärrettävä opetuslapsien ja Kirkon synnyn historian kautta. Kutsu Kirkon perustamiseen oli niin tärkeä, ettei mikään saanut tulla esteeksi. Lisäksi käsitys perheestä oli juutalaisilla tuohon aikaan hyvin erilainen, kuin meidän käsityksemme perheestä. Ihminen oli perheensä jäsen ja hänen tuli huomioida ensin perheensä ja sitten vasta muut asiat.

Kirkko opettaa, että valintatilanteessa, jossa perhe vaatii luopumaan Kristuksesta, tulee seurata Kristusta ja mahdollisesti luopua perheestä. Kristuksen valitseminen merkitsee myös ristin kantamista ja Hänen seuraamistaan. Alkukirkon aikana ristin kantaminen enimmillään viittasi mahdolliseen kuolemaan uskon takia. Käytännössä se merkitsee oman itsekään elämän hylkäämistä ja lähimmäisen rakastamista. Kristuksen seuraaminen merkitsee Hänen opetuksensa toteuttamista ihmisen omassa elämässä.

”Joka varjelee elämäänsä, kadottaa sen, mutta joka elämänsä minun tähteni kadottaa, on sen löytävä.” Tämän elämän varjeleminen on elämistä nautinnoissa itsekkäästi, mutta se johtaa eroon lähimmäisistä ja Jumalasta, joka on todellinen elämä. Tämä ero on elämän kadottaminen. Tämän elämän kadottaminen merkitsee elämistä Kristuksen ja lähimmäisten puolesta. Silloin ihminen sitoo itsensä lähimmäisiinsä ja Jumalaan. Silloin hän on löytänyt todellisen elämän, iankaikkisen elämän Jumalan yhteydessä.

Juutalaisen käsityksen mukaan joku, joka on toisen lähettämä, edustaa / on se, joka lähetti. Jeesus lähetti apostolinsa. Jumala lähetti Jeesuksen. Näin ollen apostoli on Jumalan lähettäjä, vastaanottamalla apostoli vastaanotetaan itse Jumala. Vastaavasti profeetan tai vanhurskaan vastaanottaja saa siitä itselleen kuuluvan palkinnon. Maininta profeetasta mahdollisesti sisältää ajatuksen, että Matteuksen perustamissa seurakunnissa vaikutti näitä inspiroituneita Jumalan sanan julistajia. Vanhurskaasta on erilaisia tulkintoja: se voi tarkoittaa uskollisia kristittyjä, opettajia tai vainottuja kristittyjä.

Tekstin lopussa mainittu ”vähäinen” voi tarkoittaa joko apostolia tai sitten seurakunnan tavallista jäsentä.